

Bevindingen auditcommissie

Door een auditcommissie onder voorzitterschap van heer prof.dr. W. van Vierssen van Wageningen UR is een audit uitgevoerd in opdracht van het LBOW. Centraal stond daarbij de vraag of in de rapportage 2004 de maximale ruimte wordt behouden om in de periode tot 2009 verstandige beslissingen te nemen. Het gaat daarbij om beslissingen die gebaseerd zijn op kosten/baten analyses die realistisch, eenvoudig, evenredig en haalbaar zijn en die de mogelijkheid bieden voor maatwerk.

In het algemeen heeft de commissie zijn waardering uitgesproken voor de rapportages en de manier waarop deze tot stand zijn gekomen.

De voorlopige bevindingen van de auditcommissie zijn toegevoegd aan deze oplegnota. De concept-aanbiedingsbrief is los bijgevoegd (ter kennisname).

De auditcommissie heeft zich onder meer geconcentreerd op de rapportage Rijn-Delta, maar impliciet is ook gekeken naar de onderliggende rapportage Rijn-Midden. Vandaar dat behandeling in het RBO Rijn-Midden wenselijk wordt geacht. Overigens komt de rapportage Rijn-Delta afzonderlijk terug op de agenda onder punt 4.

Algemene reactie en aanbevelingen voor vervolg

- Het RAO is van mening dat de aanbevelingen van de auditcommissie relevant en waardevol zijn. Gezien het tijdstip van verschijnen, kunnen de inhoudelijke aanbevelingen zich vooral in het vervolgproces manifesteren. Het RBO Rijn-Midden wordt gevraagd dit in de relevante bestuurlijke kaders uit te dragen. In overweging kan worden genomen om een redactionele verbetering te laten uitvoeren door een externe redacteur (in september/oktober). Kosten hiervan worden geraamd op 10,000 euro; hiervoor is (nog) geen budget beschikbaar. Hierbij moet worden opgemerkt dat de auditcommissie met name heeft gekeken naar de rapportage Rijn-Delta en daarnaast summier naar de rapportage Rijn-Midden versie juni 2004. In augustus heeft het redactieteam zich nog ingespannen om een verbeterde versie op te stellen, die thans voorligt (agendapunt 3c). Zie ook onder 'Afzonderlijke aanbevelingen'.
- De resultaten van de audit geven aan dat de levering van centrale producten en een adequate procesrol van het rijk verbeterd dient te worden.
- De insteek van het kabinetsbesluit 'Pragmatische implementatie KRW', die op onderdelen is doorvertaald in de voorliggende rapportage, verzwakt volgens de auditcommissie een effectieve behartiging van Nederlandse belangen bij de EU. Gezien de expertise van de auditcommissie is dit een reden tot zorg en mogelijk tot debat.
- In het vervolgproces naar een stroomgebiedbeheersplan wordt meer aandacht geschonken aan de afstemming tussen verschillende beleidsonderdelen, verschillende beheerders en integratie van de afzonderlijke onderdelen.

De huidige kaart van waterlichamen is conform de rapportage een voorlopige. Het strekt tot de aanbeveling dit expliciet aan de EU te melden.

Afzonderlijke aanbevelingen

- *In de rapportageteksten gedetailleerd aangeven waar, welke achtergrondinformatie te vinden is. Aangeven om wat voor informatie het gaat.*
Zinnige aanbeveling. Volgens het RAO gaat het over twee zaken: literatuur(verwijzingen) en toegankelijkheid van de basisinformatie. Dit pleit voor een goed en toegankelijke database en archief.

- *Aan het begin van de rapporten of per onderdeel een duidelijk beeld schetsen van de gekozen juridische uitgangspunten en de daaraan ten grondslag liggende motivering.*
Het RAO is van mening dat hiermee het onderdeel 'Materialen en Methoden' wordt bedoeld. Dit onderdeel is in de regiorapportage Rijn-midden voldoende meegenomen, al is het niet altijd even expliciet benoemd.
- *De rapporten screenen op verdedigende, politiek gemotiveerde, verwijzingen.*
Zinnige aanbeveling. De opgeleverde rapportage is bedoeld voor de technische commissie van de EU en derhalve een technisch-inhoudelijk document. Het bijbehorende document 'Bestuurlijke overwegingen' is de plek voor politieke en bestuurlijke verwijzingen.
In de versie van juni waren bestuurlijke overwegingen opgenomen. In de laatste versie (23 augustus 2004) is dit advies reeds zo goed mogelijk verwerkt.
- *De status van de documenten ten aanzien van de artikelen 5 en 15 van de KRW verhelderen. Ook moet de relatie tussen samenvattingen (Rijndelta, Maas en Eems) en de hoofd rapporten gedefinieerd worden.*
Voor Rijn-Midden is de voorliggende rapportage bedoeld als een rapport conform artikel 15. Dit wordt nog vermeld in hoofdstuk 1.
- *Eén structuur voor de vier stroomgebiedrapporten volgen.*
De structuur van de rapportage is landelijk opgelegd. Bij het werkproces is de structuur echter niet geheel logisch en consequent gebleken.
- *De begrenzing van waterlichamen vereenvoudigen:*
 - *Alleen rivieren als waterlichaam begrenzen die een stroomgebied groter dan 10 km² hebben.*
 - *Alleen meren als waterlichaam begrenzen die groter zijn dan 50 ha.*
 - *Ecologisch waardevolle waterrijke gebieden als meer te karakteriseren. De grenzen van zo'n meer worden gevormd door de grenzen van bemalingsgebieden, of polders. Het oppervlak aan water binnen een polder of bemalingseenheid moet groter zijn dan 50 ha om als waterlichaam aangewezen te worden.*

Opmerking die volgens het RAO wel voor de rapportage-eenheden zou moeten gelden, maar niet voor waterlichamen. De huidige kaart van waterlichamen is conform de rapportage een voorlopige. Het strekt tot de aanbeveling dit expliciet aan de EU te melden. Voor een verdere ontwikkeling van de waterlichamenkaart is vooral de afstemming tussen verschillende beleidsonderdelen van belang (zoals water, R.O. en Milieu).
- *Aandacht schenken aan de cumulatie van doelen in beschermde gebieden.*
Zinnige aanbeveling. Beschermde gebieden is een onderdeel wat op landelijke schaal zou worden ingevuld (LNV). Voor de regio Rijn-Midden ontbreekt tot 23 augustus 2004 daarvan een compleet overzicht.
- *Beter aangeven hoe monitoringsprogramma voor grond- en oppervlaktewater opgezet gaan worden.*
Zinnige aanbeveling. Het voorliggende plan is vooral bedoeld als karakterisering van het stroomgebied. Op basis daarvan en op basis van de geconstateerde leemten in kennis zal dit in het vervolg worden uitgewerkt.
- *Een aantal elementen van de rapportages voor maart 2005 heroverwegen en indien mogelijk nog aanpassen. Indien de tijd ontbreekt in de rapportages signaleren dat de betreffende punten in de nabije toekomst extra aandacht krijgen.*
 - *Ofwel aan meer waterlichamen de status 'natuurlijk' toewijzen, ofwel de keuze voor 95 % niet-natuurlijke waterlichamen verzakelijken en versterken.*
 - *Meer specifieke aandacht aan beschermde gebieden besteden in het kader van de risicobeoordeling*

- *De relaties tussen driving forces – pressures – state – impact en response in de rapportages versterken.*
- *De economische analyse beter integreren in de risicobeoordeling.*

Zinnige aanbeveling. Echter, aanpassen van de rapportage is binnen de huidige nationale planning onmogelijk. In het vervolgproces zal dit worden opgepakt.

- *De specifieke positie van Nederland ten opzichte van het buitenland meer benadrukken door:*

- *De invloed van de import van verontreinigingen op de risicobeoordeling van waterlichamen te kwantificeren,*
- *Meer aandacht te besteden aan grensoverschrijdende overleggen en afspraken.*
- *Meer aandacht te schenken aan potentiële grensoverschrijdende inconsistenties.*

Zinnige aanbeveling. Voor de regionale waterbeheerders van Rijn-Midden is dit punt niet aan de orde. De import vanuit Rijn-Oost is voor het Ketelmeer en IJsselmeer van belang. Direct grensoverschrijdende belasting is voor Rijn-Midden niet aan de orde.

- *Gebruik de rapportages als basis voor innovatie en ten behoeve van de onderzoeksagenda's van het waterbeheer (en aanverwante werkvelden) voor:*
 - *Sturingsmogelijkheden van Nederland in internationale bovenstroomse stroomgebieden.*
 - *Verbeteringen van techniek en beheer van het waterbeheer.*
 - *Bestuurlijke vernieuwingen.*

Zinnige aanbeveling. Het RAO is van mening dat met het opstellen van een stroomgebiedbeheersplan voortvarend gestart moet worden. Ook een nationaal onderzoeksprogramma kan hierbij nuttig zijn; hieraan wordt reeds gewerkt.

